SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 179. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 19, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ВЕРЕСНЯ 1990 Ч. 179. РІК XCVII

40,000 ВЗЯЛО УЧАСТЬ У З'ЇЗДІ „МОЛОДЬ ХРИСТОВІ"

Львів. — В суботу, 8-го вересня приблизно 40,000 української католицької молоді з цілої України, не зважаючи на дощову негоду, зібралися тут, щоб взяти участь у першому з'їзді „Молодь Христові", який відбувся тут вперше від 1933 року. З'їзд, який проходив під кличем „Шукай Христа", був спонзорований Українською Католицькою Церквою, яка була забороненою совєтським урядом від часу її насильної ліквідації у 1946 року. Церква, яка від того часу продовжувала існувати у підпіллі, почала відкрито діяти від останнього року.

Це відмічення, яке входить до загальної програми Тижня Християнської Культури, почалося о год 2-ій по полудні процесійним ходом від собору св. Юра, церкви Преображення і церкви св. Онуфрія до стадіону „Україна". На стадіоні була відправлена Архиєрейська св. Літургія, переведено програму евангелизації і відновлення обітів хрищення.

Архиєрейську Божественну Літургію відправив Архиєпископ Володимир Стернюк, офіційний представник Патріярха і Кардинала Мирослава Івана Любачівського у Львові, який є главою УКЦ. До Архиєпископа Стернюка прилучилися Єпископи Софрон Дмитерко, Філемон Курчаба, Юліян Вороновський, Іван Маргітич і Михайло Саприга з України, як і Єпископ Андрій Сапеляк з української католицької епархії Аргентини. 50 священиків з України і Північної Америки рівнож взяли участь у Архиєрейській Літургії.

Представник державного секретаріяту Ватикану відчитав привіт від Папи Івана Павла II. Рівнож відчитано привіт від Мирослава Івана Кардинала Любачівського.

Отець Андрій Чировський, з оттавського Інституту ім. Митрополита Андрея Шептицького, разом з двома організаторами, Борисом Ґудзяком і о. Петром Ґаладзою, перевів програму евангелизації. Тоді 40,000 учасників зустрічі на стадіоні „Україна" відновила обіти хрищення. Зустріч завершено походом свічок зі стадіону до собору св. Юра.

Тиждень Християнської Культури тривав від 6-го до 12-го вересня. Вже від самих перших днів його програми, 25,000 молоді включилися у різнородну діяльність, яка відбулася у Львові і в окружних містечках.

Відмічення у Львові підготовили комітет „Молодь Христові" в Україні і Північній Америці. Співпредсідниками цих комітетів були Леся Крип'якевич (Україна) і Борис Ґудзяк (Північна Америка). Чотири депутати львівської Міської Ради є також членами львівського комітету.

Львівська зустріч зосередилася на тому, щоб дати можливість юнацтву і підростаючій молоді вглибитись в духовне життя і українську християнську традицію.

„Наша молодь прожила ціле своє життя під системою, яка заперечувала Нашого Господа і Його вчення", сказав Кардинал Любачівський. Їхнім завданням відбудувати нашу Церкву і націю. На них ми кладемо наші надії на християнську Україну. З тієї причини, Українська Греко-Католицька Церква відбуває свій перший з'їзд „Молодь Христові' у Львові".

В часі Тижня Християнської Культури переведено низку релігійних і культурних програм. До них належать два дні сповіді, відправа Божественної Літургії, уділення св. Тайн хрищення і миропомазання, гуртки праці на тему християнського подружжя, катехизації, евангелизації, християнської праці і студентських рухів.

Появилося інтерв'ю з Я. Дужим

Дітройт, Миш. — Тут в місцевій газеті „Сабирбан Сандей" з 26-го серпня виявилося обширне інтерв'ю з Ярославом Дужим, прикрашене й двічі його великою світлиною. Інтерв'ю, під заголовком „Українська перспектива", дає інформації про Я. Дужого, який тепер залишився один із 10-ох братів, з яких три згинули в Першій світовій війні, а три в Другій. Сам Я. Дужий, як подає американська газета, був членом підпільної організації і боровся проти німців та совєтів.

При кінці Другої світової війни перебував у концентраційному таборі в Берґен-Белзен. Подана також є для інформації читачів активність Я. Дужого в українському громадському житті в Дітройті, як також його діяльність в Американсько-українській республіканській партії. Великими літерами є зацитовані слова Я. Дужого: „Українці хочуть бути вільні і незалежні. Так звана суверенна держава, але у конфедерації, є без значення. Це означає те саме, що маємо тепер, тільки під іншою назвою".

Я. Дужий відповідає у інтерв"ю обширно та вичерпно на такі питання: чи президент Буш повинен довіряти Ґорбачову, чи повинні ЗСА допомагати фінансово СССР і чи він бачить можливість незалежности України та коли. На це Я. Дужий відповів, що до п'яти років це станеться, як також сказав репортерові що в наступному році вибирається вперше відвідати Україну.

До інтерв'ю, крім знімок, ще долучена мала мапа СССР і статистичні дані про поодинокі республіки.

Сенатор А. Д'Амато розказує про свою зустріч з Ґорбачовим

Ню Йорк. — Сенатор Алфонс Д'Амато, повернувшись до Ню Йорку з Близького Сходу, Східньої Европи і Совєтського Союзу, розказав кореспондентам під час пресової конференції, що, на його думку, Совєтський Союз переживає тепер велику економічну кризу і в такій ситуації він буде змушений відмовитись від надання більшої допомоги закордонним краінам, зокрема Кубі, Анголі, Нікараґуа, Афганістанові, Індії та іншим.

Розказуючи про свою зустріч з президентом Михаілом Ґорбачовим, нюйоркський сенатор підкреслив, що Ґорбачов серйозно застановляється над цією справою і справою зміни цілої економічної системи, яка розпічне свою дію вже в жовтні цього року. Очевидно, кремлівські керівники є дуже зацікавлені поглибленням поглибленням співпраці із З'єднаними Стейтами Америки і отриманні від ЗСА статусу упривілейованої держави в торговельних справах, що дасть ім змогу піднести в себе життєвий рівень і заповнити ринок товарами першої потреби.

М. Ґорбачов, на думку А. Д'Амато, дуже стримано виловлювався і оминав слова „допомага", замінюючи його словом „співробітництвом".

Сенатська делеґація, будучи в Москві, зустрічалася також з головою Верховної Ради Російської федерації Борісом Єльциним, який безапеляційно ставив справу про стримання допомоги СССР для закордонних держав, принайменше в теперішньому часі економічної кризи.

Відбули летунські „маневри" над Львовом

Львів. — Київська газета „Молодь України" повідомила у числі з 28-го серпня, що Прикарпатська військова округа влаштувала летунські „маневри" над містом Львовом, саме тоді, як на вічовій площі проходив мітинґ, організований громадським комітетом матерів Львівщини, які добиваються, щоб їхні сини проходили військову службу в Україні.

„Військовим у Львові, — пише кореспондент згаданої газети Богдан Кушнір, — очевидно стало тісно і вони вирішили піднятися в небо. О 18 годині 05 хвилин реактивний літак на малій висоті з протяжним ревінням кілька разів пронісся над головами тисяч львів'ян, що, звичайно, у них захоплення не викликало".

Черговий у штабі Прикарпатської військової округи попросив заступника голови Обласної Ради Миколу Гориня, який поцікавився причиною несподіваних „маневрів", не пов'язувати обидві події, тобто мітинґу матерів і „маневрів" між собою, заявивши, що проводиться „пляновий політ". За містом, мовляв, не було вільних ліній і льотчик випробовував відремонтовану машину над житловими кварталами.

Наступного дня керівництво области зв'язалося з командуванням Прикарпатської військової округи. Командуючий округи запевнив їх, що це дійсно був пляновий політ і більше подібних випадків траплятися не буде. Дехто з присутніх на мітинґу дійшов до висновку, мовляв, військові демонструють свою міць.

А вимоги матерів та позиція Обласної Ради цього дня були одностайними: юнаки повинні проходити службу у своїй республіці, — пише в кінці інформації Б. Кушнір.

У Чорнобильській АЕС знов був випадок

Київ. — Як повідомила газета „Молодь України" у числі з 30-го серпня, директор Чорнобильської атомової електростанції М. Н. Уманець розказав кореспондентові про чергові експериментування совєтських атомників у Чорнобилі, які, не без причини, викликали чималу тривогу серед населення України.

М. Уманець заявив, що 27-го серпня о годині 7:23 за московським часом зникла напруга на щиті живлення системи захисту і управління третього реактора станції. Відповідно до вимог реґляменту персонал третього реактора протягом 30-ти хвилин вживав заходів щодо усунення дефекту. Проте йому (персоналові) це не вдалося. Реактор треба було заглушити, що й було зроблено о 7-ій годині 53 хвилини. Зупинка реактора і бльоку в цілому пройшла нормально, — заявив Уманець кореспондентові УКРІНФОРМУ. Порушень меж встановленої безпеки нібито не було.

Як страшно подумати, що й цього разу совєтські „атомники" і майстри від пропаґанди, можуть обдурити населення України, подібно, як це трапилося в квітні 1986 року, кажуть деякі представники неформальних організацій в Україні, які перестали вірити у запевнювання офіційних осіб. „Хочу відзначити, — заявив Уманець, — що ця подія є штатною ситуацією для атомних станцій, ніякої аварії не сталось і про якісь її наслідки не може бути й мови". Як ці слова дуже нагадують трагічну ситуацію з-перед чотирьох років.

Комуністи захищають Леніна

Київ (УПА, ІЦР). — Тут у четвер, 13-го вересня, на Троїцькому майдані перед Республіканським стадіоном відбувся мітинґ, організований міським комітетом КПУ. На мітинґ зібралося близько 20,000 людей, серед яких симпатиків і антипатиків ленінізму було приблизно порівну. Впадали в око чисельні групи військових. Курсанти військових училищ, створивши ланцюг, відтіснили від трибуни активістів незалежних демократичних організацій, а невідомі у цивільному порвали гасла антиімперського змісту. Під час мітинґу провадився збір підписів на захист Леніна, а сам мітинґ проходив під гаслом „Не дамо забруднити ім'я Леніна!"

Деякі робітники великих підприємств кидали в кущі червоні прапори і йшли геть, а більш стійкі ленінці пішли покласти до пам'ятника Леніну квіти, привезені спеціяльним автобусом. Під час цієї церемонії міліція зупинила рух транспорту і утворила навколо пам'ятника потужний кордон, до якого наблизилась група людей з синьо-жовтими прапорами. Вони кидали до ніг міліціонерів та до підніжжя пам'ятника мідяки і скандували „Ленінізм — фашизм!" Міліціянти збивали з ніг демонстрантів, били і топтали їх. Кілька осіб затримали. Керував міліціянтами начальник Управління внутрішніх справ (УВС) міста Києва генерал-майор Недригайло.

У Львові 13-го вересня напередодні засідання Обласної Ради, на якому мала зирішуватись доля пам'ятника Леніну, також зібралося кілька сотень комуністів, переважно військових у однострої, а також у цивільному. Та мітинґ їхній не відбувся, бо близько 50,000 обурених львів'ян оточили прихильників Леніна. Сутичок пощастило уникнути завдяки рішучим діям активістів демократичних організацій.

Наступного дня, 14-го вересня, Міська Рада постановила демонтувати пам'ятник Леніну у Львові.

У п'ятницю, 14-го вересня, у Києві на площі Жовтневої революції, біля 3-ої год. по полудні, міліціянти затримали десятьох розповсюджувачів незалежної преси. При затриманні їм сказали, що вони займаються торгівлею в недозволеному місці. Після офіційного попередження у приміщенні відділення внутрішніх справ Ленінського району міста Києва, затриманих відпустили.

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМ директора департаменту екології щецінської округи Норберта Малішевського, п'ятьом інспекторам цього департаменту не дозволено перевірити існуючого стану довкілля в околиці баз, де перебувають совєтські військові частини. Така поведінка військового командування в щецінській окрузі є цілковитим нехтуванням недавно заключеної угоди, що інспектори матимуть право вступу в околиці совєтських військових баз, щоби перевірити заподіяні, ушкодження довкіллю та заплянувати очищення. Завданням цих інспекторів після перевірки було також зробити прелімінарні підрахунки коштів відчищення, заподіяним совєтськими військовими частинами, та скільки з цього мусітиме платити уряд СССР.

МОСКВИЧІ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ УРЯДУ

Москва. — Розчаровані і озлоблені москвичі вийшли масово на вулиці міста в неділю, 16-го вересня, щоб спільно домагатися резиґнації уряду Ніколая І. Рижкова, голови Ради Міністрів, і збільшення довозу харчів й товарів першої потреби. В повітрі лунали заклики 50-тисячної товпи: „Уступайте зі своїх постів", „Дайте можливість іншим розв'язати проблему", „Нездари", „Домагаємося уступлення Рижкова і Ґорбачова" та багато інших. Тисячі демонстрантів з прапорами, транспарантами, або від руки написаними гаслами маршували з парку Ґорького до Красної площі і, ставши лицем до кремлівських мурів, домагалися змін і справедливости.

Справедливість, на думку багатьох західніх спостерігачів, полягала у тому, що партійні і військові керівники все ще користуються привілеями, мають подостатком так званих дефіцитних товарів, яких немає у звичайних крамницях, а пересічні громадяни, зокрема у великих містах, не можуть купити м'яса, цукру, а останньо навіть хліба. Понад 50 відсотків крамниць в Москві не мають м'яса, не кажучи вже про велику кількість інших конечних до життя товарів.

„Ми не можемо більше терпіти наруги над нами, іти від кризи до кризи", — заявив присутнім демонстрантам голова Міської Ради Москви Ґаврил К. Попов, який в останньому часі не може дати собі ради з нарікáнням мешканців міста. Він (Попов) також бачить частинний вихід в тому, що теперішні керівники повинні відійти, якщо вони не можуть розв'язати проблеми і відступити своє місце іншим, які хотіли б попробувати інших методів і які матимуть більше довір'я у народній масі. Виступаючи на мітинґу, Попов висловив своє недовір'я до кремлівських пляновиків, які тільки сперечаються між собою яка економічна реформа є краща, але досі нічого не зробили для поліпшення економіки та забезпечення товарами першої потреби населення міст.

Виступали також інші, або радо погоджувалися на розмову із закордонними кореспондентами. Наприклад, Антоніна Михайленко заявила кореспондентові газети „Ню Йорк Таймс" Френсіс Клайн, що вона пробувала довго виживати на кошт 103 рублів місячної пенсії, але коли ціни на товари збільшаться вона напевно буде голодувати.

Крім резиґнації уряду **демонстранти домагалися** прийняття далекойдучої економічної програми, яка вже була прийнята Верховною Радою Російської федерації і над якою тепер інтенсивно дискутують кремлівські керівники, включно з президентом Михаілом Ґорбачовим, який з якихось причин, як виглядає з його тактичних маневрів, хотів би зберегти уряд Н. Рижкова, хоч особисто підтримує плян Станіслава Шаталіна, свого головного економіста.

Всі ці експерименти кремлівських лідерів вказують на тяжкий стан економіки СССР і на великі труднощі у розв'язці цієї проблеми, — кажуть спостерігачі.

У СВІТІ

РАДА БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ Об'єднаних Націй одноголосно осудила Ірак за вчинки насильства його війська над персоналом закордонних амбасад в окупованому ними Кувайті та приобіцяла увести в життя додаткові санкції проти Іраку та уважніше поставитися до вже існуючих торговельних заборон. Обзнайомлені з діяльністю Ради Безпеки ООН закордонні дипломати твердять, що ці додаткові санкції правдоподібно будуть включати також дороги повітряного руху. Це останнє рішення є сьомим з черги від окупації Кувайту іракськими військами 2-го серпня. Аналітики та знавці подій Близького Сходу твердять, що найважливішим в цьому останньому рішенні є те, що всі 15 націй-членів Ради Безпеки погодились „взяти дальші конкретні кроки якнайскорше, базуючись на сьомому параграфі статуту ООН, як відповідь на постійне нехтування Іраком резолюцій ради та міжнародних прав".

ЄГИПЕТСЬКІ ВІЙСЬКОВІ чинники заявили, що у наслідок тиску ЗСА вирішено поширити контингент єгипетських збройних сил в околицях Перської затоки механізованою частиною, яка складається із 15,000 вояків з танками та панцирними автами. Виявляється, що все це завдяки дипломатичним персвазіям державного секретаря ЗСА Джеймса Бейкера, який зумів переконати про потребу присутности більшого числа не тільки єгипетського війська, але також і сирійського війська. Сирія минулого тижня приобіцяла вислати 11,000 вояків і 300 танків до Савдійської Арабії. Обидві країни в заплату сподіються отримати готівку із 20 біл. дол. фонду, обіцяного арабськими країнами з околиць Перської затоки, европейськими країнами та Японією.

ЗАНЕПОКОЄНІ МОЖЛИВІСТЮ, ЩО ЗСА мають в пляні продати Савдійській Арабії модерну зброю на суму 20 біл. дол. ізраїлські офіційні чинники почали посилену кампанію, щоби отримати ще більше військової допомоги від ЗСА для себе. Припускається, що міністер оборони Ізраїля Моше Аренс буде намагатися в цьому переконати секретаря оборони ЗСА Ричарда Чейні коли зустрінеться з ним у Вашінґтоні цими днями. Ще перед тим, поки було відомо про можливість цього продажу Савдійській Арабії, М. Аренс старався переконати всіх, що Ізраїль починає втрачати збройну перевагу у відношенні до арабських країн. В загальному сподіються, що Конґрес дасть свою згоду на продаж зброї Савдійській Арабії, на що вже дав свою згоду Пентаґон, як тільки президент Дж. Буш це представить до вирішення.

У НЕДІЛЮ, 16-ГО ВЕРЕСНЯ, мешканці Праги ентузіястично вітали прем'єр-міністра Англії Марґарет Тачер під час її оглядин старого міста, куди вона прибула, перебуваючи на триденних відвідинах Чехо-Словаччини. М. Тачер є першим головою британського уряду, що відвідав Чехо-Словиччину за останніх 50 років. Дальші пляни цієї подорожі включають відвідини Малярщини та Швайцарії.

УРЯД ІЗРАЇЛЯ ЗАТВЕРДИВ номінацію колишнього міністра фінансів Йорама Арідора як свого представника до Організації Об'єднаних Націй. Будучи членом правого крила партії Лікуд прем'єр міністра Іцака Шаміра, він іде на місце Беняміна Нетанягу, який став заступником міністра закордонних справ. Виконуючим обов'язки в ООН від того часу був Джонатан Бейн. Сподіються, що новий представник Ізраїля до ООН розпічне своє урядування 1-го жовтня.

Д. ЧЕЙНІ ЗВІЛЬНИВ ГЕНЕРАЛА ЛЕТУНСТВА ЗА ВИЯВЛЕННЯ ТАЄМНИЦІ

Вашінґтон. — Секретар Департаменту оборони Дік Чейні, порозумівшись з президентом Джорджом Бушем, звільнив несподівано з активної служби шефа штабу воєнного летунства ген. Майкла Дж. Дуґена за виявлення військових таємниць, публічне обговорення пляну війни проти Іраку, включно з відкриттям воєнних інсталяцій в Іраку, які на випадок війни стали б першим прицілом американського летунства.

На думку секретаря Департаменту оборони ген. М. Дуґен поставив під загрозу безпеку військових частин стаціонованих в Савдійській Арабії, виявив таємниці головного штабу армії, зробив погану прислугу для стратегії ЗСА в цьому районі світу і взагалі сказав забагато у розмові з кореспондентами, які супроваджали його до Савдійської Арабії.

Ген. М. Дуґен був першим штабовим старшиною звільненим з військової служби у виїмковій ситуації від 1949 року, і першим командуючим генералом від часу звільнення президентом Геррі С. Труманом генерала Даглеса А. МекАртура в 1951 році. Цим потягненням Д. Чейні показав, що він дуже серйозно оцінює ситуацію на Близькому Сході, має повну контролю над військовими частинами ЗСА і дбає про затримнання в таємниці тих справ, які є строго засекречені.

Оцінка ситуації, виявлена ген. М. Дуґеном, появилася на сторінках газет „Вашінґтон Пост" і „Лос Анджелес Таймс" де сказано, що шеф об'єднаних штабів армії прийшов до переконання, що одиноким ефективним засобом зупинити аґресію Іраку і звільнити з-під окупації Кувайт було б перевести масове бомбардування Багдаду, в першу чергу військових об'єктів і палацу президента Іраку Саддама Гуссейна, головна квартира якого мала б стати прицілом бомбардування.

Д. Чейні заявив кореспондентам на спеціяльній пресовій конференції, що ген. М. Дуґен не був навіть докладно поінформований про останні зміни стратегії на Близькому Сході, а виявлені ним теоретичні пляни не є більше актуальними. Багато дечого було темою обговорення, головно на закритому засіданні Крайової Ради Безпеки і в Пентаґоні, але час минав і пляни треба було міняти, а радше пристосовувати їх до розвитку останніх подій. Чейні дуже катеґорично заявив, що відповідальний політик чи військовий старшина на високому командному пості, шануючи свій пост і своє становище, ніколи і при жодних обставинах, не говорить про „місця прицілу", чи заплановану стратегію, яка б вона не була. Більше того, ген. М. Дуґен виявив, що летунство ЗСА розпоряджає 420-ма боєвими літаками, 250-ма спомагаючими літаками, які можуть бути збільшені в залежності від вимог. Літаки розміщені на 30-ох воєнних базах в районі Перської затоки. „Тільки це дає нам підставу думати, що ген. М. Дуґен виявив військові таємниці, одним словом говорив про засекречені речі не на властивому місці", — сказав Д. Чейні, покликаючись на прецедент звільнення президентом Г. Труманом ген. Д. МекАртура, який публічно виявив свої ідеї перемоги у війні, включно з ужиттям атомової зброї.

В АМЕРИЦІ

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша до іракського народу було передане багдадським радіо в неділю, 16-го вересня. Президент ЗСА попередив іракців, що аґресивна політика Саддама Гуссейна привела їх до загрози війни. „Ірак залишився в ізоляції, — сказав Дж. Буш. — Саддам стверджує, що криза викликана протиріччям між Іраком та Америкою, але в дійсности — це сутичка між Іраком та рештою країн світу". Дж. Буш додав, що ще є час на вирішення кризи мирним шляхом. Відразу після передачі звернення Дж. Буш виступив президент Іраку С. Гусейн, який назвав американське послання суцільною брехнею. Він ствердив, що Кувайт є невід'ємною частину Іраку та що боротьба з американським президентом та його союзниками продовжуватиметься.

НЮЙОРКСЬКИЙ ВЕРХОВНИЙ суд переглянув рішення судді Майкла Донцина про заборону публікації в ЗСА книжки про ізраїльську службу розвідки, яку написав колишній її аґент Віктор Островський. Після шестигодинного засідання суд визнав претенсії ізраїльської влади необґрунтованими. Побоювання того, що книжка В. Островського може принести шкоду Ізраїлеві не є достатньою для її заборони на території ЗСА. Поява книжки про діяльність Мосада викликала пожвавлені дебати серед американських юристів, які вважають, що заборона публікації є порушенням свободи друку та основних прав людини, визначених в Першій поправці до американської конституції.

ТЕМОЮ „РЕЛІГІЯ ТА ЕКОЛОГІЯ" займалися вже дві міжнародні конференції минулого року у Вашінґтоні та Москві. Цього тижня тему співвідношення релігії та проблем екології обговорюють на чотириденній конференції в Міддлбирі, Вт. представники різних віросповідань. Лідер буддизму Даляй Ляма проголосив перед п'ятитисячною публікою, що „мати-плянета подає нам останній попереджуючий знак". Деякі вчені екологи звинувачують західню культуру та релігію у кризовому стані оточуючого середовища. Теологи узаконюють експлуатацію Землі, як перехідної станції до кращого світу — раю, християнство базується на потребах людини, яку ставить вище всіх сотворінь, нехтуючи ними. Дискусія представників різних віровизнань зосередилась на таких основних наукових проблемах екології: перенаселення Землі, забруднення середовища, зменшення кількости лісів та оболонки озону в атмосфері.

ТРИ РОКИ ТОМУ Конґрес прийняв закон про охорону прав пацієнтів та покращення опіки у піклувальних будинках, але федеральна влада все ще не встановила правил для введення цього закону в життя. Департамент здоров'я та обслуги населення повідомив про початок реалізації цього закону від 1-го жовтня, але піклувальні будинки виявились зовсім не приготованими до змін. Рік тому вони повинні були отримати інструкції від Департаменту здоров'я, який розіслав їх лише місяць тому. Закон вимагає збільшення кількости кваліфікованого персоналу піклувальних будинків, але не вказує, звідки взяти кошти на ці заходи. Отже, закон який мав „почати нову еру в індустрії піклувальних будинків" все ще залишається лише на папері.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00 Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Історична подія для Німеччини

Несподівана криза в обширі Перської затоки відвернула увагу міжнародного світу від усіх інших, навіть дуже важливих справ. Ця криза вплинула навіть на зміну політики Америки у такій засадничій справі, як участь Совєтського Союзу у вирішуванні близькосхідніх справ. Традиційною політикою Білого Дому за всіх президентів було тримати Москву здалека від Близького Сходу. Тепер після повороту з Гельсінок, де президент Джордж Буш стрінувся з Міхаїлом Ґорбачовим, Буш заявив, що він погодився на „більшу ролю" СССР на Близькому Сході. Конкретно це означає, що Америка не буде противитися скликанню міжнародної конференції для розгляду палестинської проблеми. Криза на Близькому Сході займає перше місце в усіх великих різномовних газетах. Але життя пливе своїм річищем і народи мають власні турботи та змагають до власних цілей, незалежно від Америки і Близького Сходу. Такою великою справою, яка ще недавно була „пріоритетом" міжнародного життя, є з'єднання Німеччини.

12-го вересня цього року шість міністрів закордонних справ, — чотири міністри „великої чвірки" з Другої світової війни плюс Західня і Східня Німеччина — підписали у Москві, не в Кремлі а в одному готелі, договір, в якому ЗСА, Англія, Франція і СССР зрікаються усіх своїх „прав", що їх давав їм супроти Німеччини Потсдамський договір з 1945 року. Тоді Німеччину поділили на чотири зони. У 1949 році проголошено Німецьку Федеративну Республіку (Західню Німеччину) з трьох зон, які були під контролем трьох західніх альянтів. Вони визнали повну державну самостійність Західньої Німеччини і прийняли її до західнього військово-політичного бльоку НАТО, заснованого у тому ж 1949 році. Це була епоха холодної війни. Берлін поділено у Потсдамському договорі теж на чотири зони. Затію СССР, щоб підпорядкувати собі ввесь Берлін, Америка перекреслила масовими летунськими доставами до Західнього Берліну, з східньої зони Німеччини СССР створив собі сателітну „незалежну" республіку. Східній Берлін відмежовано „муром ганьби". У листопаді минулого року провалився той мур. Процес з'єднання Німеччини поступав етапами. У грудні минулого року в Оттаві міністри закордонних справ з „Чотирьох Великих" підписали формальну згоду на з'єднання двох частин поділеної Німеччини. У липні цього року канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль просто купив у Ґорбачова згоду на участь Німеччини в НАТО: У цьому останньому договорі з 12-го вересня обидві Німеччини виреклися атомової, хемічної та бактеріологічної зброї та врочисто заявили мирний характер з'єднаної Німеччини. Підписання того договору свідомо зроблено у Москві, щоб дати нагоду Ґорбачову ще раз підписати згоду СССР на з'єднання Німеччини і її участь у НАТО!

Договір з 12-го вересня 1990 року має історичне значення постільки, поскільки це офіційна ліквідація привілеїв що їх признали собі переможні у Другій світовій війні держави. У практиці вони, ті привілеї, вже давно не діяли, а революція проти комунізму у Східній Німеччині знівелювала тамошню ролю Москви. Але вона все ще зберігає на території Східньої Німеччини понад 300,000-ну армію. Москва має поступово відтягати її протягом чотирьох років.

У Другій світовій війні, в ері Адольфа Гітлера, німці виявили жахливу жорстокість. В історії України залишилася чорна карта володіння „райхсфюрера України" Еріха Коха, який безпощадно фізично винищував українську інтеліґенцію. Згодом виявилося, що він був аґентом КҐБ і під його опікою жив під зміненим прізвищем у Польщі. Але катастрофа Третього Райху стала гіркою школою для німців. Західня Німеччина прийняла 10 мільйонів німців, виселених з Польщі, Франції й інших країн, окупованих Третім Райхом. Всі ті мільйони німців включилися в економіку Німеччини і швидко стали заможними громадянами. Німеччина прославилася своїм „економічним чудом". Задивувала світ відбудовою з воєнних румовищ та могутньою розбудовою промислу. 7-го жовтня цього року обидві Німеччини підпишуть урочистий акт злуки, що його затвердять вибори 2-го грудня цього року. Із залізною волею, послідовно, етап за етапом німці змагали до єдности. Гельмут Коль займе в історії Німеччини місце поруч із „залізним канцлером" Бісмарком.

Михайло Кучер

КҐБ І ВЕЛИКА ФРАНЦУЗЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

За маштабами терору Совєтський Союз не витримує порівняння з Францією епохи революційного терору. В роках революційного терору у Франції були засуджені на смертну кару 17,500 французів. Навіть за самого кривавого революційного терору у Франції суд слухав законів. Арештованих судили. Їх захищали кращі адвокати Франції. Підсудні мали право захищати себе. Присуд виносив суд присяглих і він — бувало (часто) виправдовував підсудних. Ведено точний протокол засідань суду і дебатів. Судові справи не були засекречені під час революції і терору.

Французька революція не залишила по собі тайних (засекречених(місць поховання масового терору. Французькі революціонери були переконані, що закон, справедливість і правда по їхньому боці і тому нічого не скривали від нащадків.

„Ґазета Ґільотина" опублікувала повний список 17,500 французьких громадян, що їх приговорено до смертної кари за доби революційного терору. Про кожну жертву революції було відомо буквально все: професія, місце проживання, характер злочину, хто і коли судив, який був вирок.

Ось навгад вибрано два імена. Жан Жак Марія, Жозеф Мартен, 58 років. Колишній голова парляментарної комісії Тулюзи. Засуджений на смертну кару за другого року революції. Засуд винесено трибуналом Парижу. Характер і зміст злочину: писав, складав, видавав, підписував і розповсюджував контрреволюційні листівки.

Жан Батист Аллен, 28 років. Народився в Пленсевре. Проживав в Парижі. Засуджений на смертну кару революційним трибуналом Парижу за участь у воєнній контрреволюційній змові і за вбивство представника революції в департаменті Маєн.

Перше число „Ґазета Ґільотина" кінчається буквою „Д", друга буквою „Л". Чому і кому була потрібна така публікація? Редакція відповідає: „Для затримання зв'язку поколінь". П'ять відсотків французів мають хоч би одного предка, приговореного до смертної кари революційним трибуналом.

А тепер для порівняння звернемось до 70 років ЧК-ҐПУ-НКВД-КҐБ. Нема надії, що в СССР будуть опубліковані повні списки жертв державної безпеки. Причини: мало архівних матеріялів, нема в живих свідків злочинів. На засіданні Верховної Ради СССР було сказано: „що торкається долі загинулої рідні і близьких — у нас (в СССР) не передбачається ознайомлення з карними справами арештованих. Карними, значить кримінальними. Виходить, що засуджені за Сталіна рідні і знайомі арештованого залишаються у категорії карних злочинців. Гарна перебудова і ще краща гласність.

Якщо хтось на засіданні Верховної Ради СССР добивається конкретної відповіді із злочинної діяльности державної безпеки — дістає відповідь — не можна мислити категоріями чи критеріями(! доби 30-40-их років.

Які ж сьогодні відношення між КҐБ і гласністю? Офіційно головне завдання КҐБ „забезпечити державу і суспільство від підривних дій закордонних розвідок, антисовєтських організацій і центрів".

Голова Комітету державної безпеки Української республіки Микола Глушко заявив в інтерв'ю тижневика „Новое время" (1-го липня 89). За останні три роки в країні (якій?) були унешкідливлені злочинні дії більше як 20-ти аґентів з числа совєтських громадян, завербованих розвідками країн НАТО.

Голова всесоюзного КҐБ Володимир Крючков на засіданні Верховної Ради СССР сказав: „Ми за останні три роки виявили біля 30 важливих аґентів західніх країн.

І досі бюджет КҐБ засекречений, а він неможливо великий. КҐБ, звичайно, вигадує важливих аґентів західніх країн, щоб виправдати своє економічно упривілейоване існування. Ще й сьогодні на п'ятому році перебудови і гласности в тюрмах і таборах та в психіятричних шпиталях КҐБ тримає без приговору суду, без адвоката на суді арештованих. Їхні імена і характер злочину тримається в тайні.

Французькі революціонери не вигадували злочинів. Вони карали за злочини, доведені судом.

ЧК-ҐПУ-НКВД-КҐБ здебільшого, або й цілком карали і карають за вигадані злочини.

Тут не згадано злочинів совєтської каральної психіятрії, якою й досі відає КҐБ.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Марків

Два концерти київського квартету

В американському концертовому центрі „Мюзік Мавнтен" у стейті Коннектикат відбулися недавно два концерти київського струнного квартету ім. М. Леонтовича: один в неділю 29-го липня, другий у неділю, 5-го серпня.

Це вже третій рік під ряд запрошує киян до свого центру Ніколяс Ґордон, керівник „Мюзік Мавнтен". Члени ансамблю крім одного ті самі, що були в минулих роках. Це скрипалі Семен Кобець і Юрій Харенко, челіст Володимир Пантелеєв, один з основників квартету. Нема вже в ансамблі знаменитого альтиста Віктора Барабанова, одначе його місце зайняв гідно Борис Дев'ятов, який у концертах, про які тут мова, виявив яскраво свою високу клясу. Якщо йдеться про квінтетові твори у програмах, то київський квартет доповняли запрошені американські сили. Це була визначна піяністка Памела Мія Пол і альтист Джессі Левін з Єйльського університету.

Репертуар київського ансамблю — просторий. Якщо на хвилину залишити збоку маловідомі на Заході твори української музики (наприклад, Лятошинського), то можна сказати, що в концертових програмах киян появляються назагал музичні шедеври, які знані та нерідко виконувані. Це не є перешкодою нікому, бо американська вибаглива публіка, яка (як у „Ґордон Голл") має нагоду чути чимало першорядних ансамблів, може порівнювати й бачити, яку високу клясу репрезентує собою квартет ім. М. Леонтовича. Це віддзеркалене в ентузіястичних реакціях на кожний концерт цього ансамблю.

Концерт 29-го липня зачався Квартетом Б-дур, опус 55, ч. 3 Гайдна; твір скомпонований точно двісті літ тому. Київський ансамбль виконав його в елеґантній манері, притримуючись традиційного темпа і даючи цілости твору м'який шовковий тембр звука.

Наступною точкою програми був Квартет а-моль, опус 29 Франца Шуберта, що постав у 1824 році, цебто в останій доволі трагічний період життя композитора, маркований одначе не абиякими шедеврами. Його твори характерні своїми мелодичними інвенціями та багатством гармонічного кольору.

У Квартеті а-моль домінують елегійні пливучі мелодії, перериванi різними тонами глибинного болю. Щойно в останній частині, в якій вбудовані виразні ритми популярних танків, твір дістає погідний характер. Мелодичну лінію двиґають скрипки, а інші інструменти їх супроводять. Квартет ім. М. Леонтовича виявив досконале відчуття ліричного характеру музики Шуберта, довгі музичні фрази відтворено теплим плинним звуком.

І врешті третя точка першого концерту. Це Фортепіяновий Квінтет мадярського композитора Ернста Догнані (1877-1960). Твір був скомонований у дуже молодих літах автора й мав особливу долю. Завдяки щасливим обставинам того часу він попав у руки Брамса, що мало велике значення і для твору і для його автора. Квінтет Догнані повнозвучний. В ньому слідно вплив Брамса, а успіх його полягав на великому капіталі вбудованих романтичних мелодій, які робили твір легко сприйнятливим. Піяністка Памела Мія Пол дуже добре достосувалася до гри квартету, що вможливило бравурне виконання цілого ансамблю.

Другий концерт киян почався Квартетом французького композитора Кльода Дебюссі (1862-1918), якого називають творцем музичного імпресіонізму, як своєрідного паралельного явища до імпресіонізму в малярстві. Дебюссі не ставить собі великих програмових ліній, а головний натиск падає на нюанси і музичні кольори коротких музичних фраз, що надає творові характер змінливої плинности. Це вимагає дуже рафінованих технічних засобів. Тут київські артисти виявили свою клясу. Вони для свого облегшення не сповільнювали темпа в трудних місцях. Наслідок такий, що всі ті переливи, трансформації ніде на затрачували своєї чіткости, як не затрачувалася теж головна ритмічна фраза.

Деякі елементи імпресіонізму є в Бориса Лятошинського (1895-1968), якого Квартет ч. 3 був черговою точкою програми. Проте характер цілости в нього дуже відомий. Лятошинський іде в один крок з передовими музичними творцями Европи того часу. Він композитор великої спадщини, львина частина якої це чисто інструментальні твори. Це в нас незвичайне явище. Він майстер оркестрації та великих творчих ідей. Серед його спадщини є п'ять струнних квартетів, а один із них, як зазначено був у програмі концерту в „Мюзік Мавнтен". Мелодії цього квартету незвичні для вуха, одначе їх характеризує могутний віддих, а скомпліковані ритми не оминають контрастних зударів. Квартет ім. М. Леонтовича виконував твір з такою природною легкістю, що слухач не мав враження, що йому презентують дуже скомпліковану композицію.

Закінчив програму другого концерту Квінтет Моцарта ґ-моль з 1787 року для двох скрипок двох альтів і челя. У виконанні брав участь альтист Джессі Левін, який бездоганно інтеґрувався в ансамбль. Завдання для виконавців не було легке. Квінтет Моцарта це твір великої емоцій-

(Закінчення на стор. 4)

Любомир Онишкевич

ЕКОНОМІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ

I.

В Україні сьогодні є загрозлива проблема — економічна криза, яка погіршується з дня на день і може в зимі 1990/91 привести до браку харчів, опалу, одягу ітд. Основною причиною цієї кризи є, очевидно, система центрального плянування, які відібрала від людей будь-яку етику праці, взагалі — охоту до праці. Ціла сучасна система в СССР є так повна нелогічностей і противоріч, що її не можна ніяк „змінити і направити", бо вона ціла прогнила і наніщо не придатна. Її треба замінити іншою системою, яка виправдала себе в практиці, в багатьох країнах світу — системою вільного ринку.

Але, нема що себе дурити: такої зміни не роблять апаратчики з Компартії, номенклятура, себто ті чиновники з колишнього уряду, які все ще є в проводі. Поперше — вони виросли на системі центрального плянування і це є все, що вони знають і розуміють, а подруге — вони панічно бояться будь-якої зміни, щоб не втратити своїх привілеїв. Для них такі поняття, як приватна власність, ринкова система, контроля ринку, тверда-вимінна валюта, індивідуальна ініціятива тощо — себто поняття, на яких побудована ціла ринкова система — все є ще анатемою, „гріхом", неморальним, неетичним актом. Очевидно, людина, яка вважає щось за неморальне, не може успішно перевести його в життя.

Ні, вводити реформу у економіку союзу, а зокрема в економіку України, можуть тільки демократичні сили, себто особи, які можуть мати відкриті очі, відкриту думку, щоб сприймати нові поняття, нову систему вартостей, нові методи.

Не буде це легко. Навіть, якщо б демократичні сили в Україні мали повну владу в своїх руках, повну економічну суверенність республіки і 100 відс. підтримку населення, то все таки не було б легко змінити протягом короткого часу нагромаджені тягарі 70 років історії. Закорінені поняття, заскорузлі способи думання, егоїстичні інтереси бюрократів і чиновників, необізнаність із новими методами, а — понадусе: закапарена, до нічого непридатна економічна система, роблять завдання перебудови працею гідною Геракля.

Але ця праця мусить бути зроблена і мусить бути зроблена демократичними силами України. Інакше — прийде криза, в якій загинуть, „як роса на сонці" всі надбання перебудови, а — найважливіше — зникне наша мрія, наша надія відбудувати суверенну Україну. Все інше сьогодні мусить відійти на другий плян; економія, це „бути, чи не бути" вільній Україні.

Але українці в Україні не є самі. За ними є українці із великої української діяспори в світі, які є сьогодні змобілізовані до допомоги своїй Батьківщині. В нашій діяспорі є досить поважна економічна сила, що найважливіше — знання метод і системи вільного ринку. З допомогою діяспори, Україна має шансу вийти із теперішньої економічної кризи і вибитись на одну із найзаможніших країн світу.

Поперше — Україні треба перебороти безпосередню проблему: браків харчів, одягу, ліків, тощо. Реакційні сили стараються саботувати демократичні і самостійницькі прояви в Україні. Криза, яка тепер надходить, це частинно штучно створена апаратчиками „лекція" населенню України: ось, мовляв, що буде, якщо ті синьо-жовті заберуть владу! Через це, всілякі браки найбільше помітні в тих областях України, де демократичні сили перемогли у виборах: у Львові, як теж в Галичині взагалі. Там є сьогодні вже браки харчів, які межують із станом голоду.

Але це не 1933 рік. Ми, українці, не можемо допустити і не допустимо до цього, що сталось в роках сталінського голодомору. Сьогодні таких речей вже не можна засекретити і приховати перед очима світу, як було це в 1933 році. Українська діяспора вповні спроможна піднести крик про це в світі, а теж могла б забезпечити Україну харчами, чи то з власної кишені — через такі акції, як CARE, Червоний Хрест тощо, чи через інтернаціональну акцію допомоги, яку можна змобілізувати. Існують Об'єднані Нації, із різними допомоговими органами, існують фонди допомоги ж в різних державах тощо. Треба лиш підходити до цього розумно і вміло. Діяспора повинна насамперед сконцентрувати свою допомогу в ті частини України, де в обласних і міських урядах виграли демократичні сили, і де сьогодні найбільша біда і найбільший натиск з боку „апарату". В цей спосіб зможемо показати всім мешканцям українських земель, що таки краще і вигідніше бути українським патріотом... Пам'ятаймо, що сьогоднішні браки і черги, це штучно створені труднощі, щоб Україну і українських патріотів поставити навколішки, щоб їм і не снилась якась свобода, суверенність, людська гідність... Якщо нинішня економічна офензива реакційних сил не вдасться, провалиться — то буде промощений шлях до реалізації української суверенности. В цей спосіб демократичні сили зможуть дійти до мас народу у східніх і південних областях України, мас, які ще не прозріли і яким: „все равно — ковбаса, чи колбаса — аби вона була..."

Думаю, що нам час думати про організування такої допомоги вже тепер. Наприклад — звернутись до CARE організації і почати висилку CARE пакетів в Галичину. Треба це розпропаґувати в пресі ітд. Може Пласт повинен розпочати таку акцію?

Коли ж Україна вже перейде сьогоднішню кризу недостач, то це буде перший крок, але все ще далеко до раціональної економічної системи. Праця тоді щойно почнеться... Треба буде переорганізувати аґрикультурний сектор, індустрію, фінанси, транспорт, комунікацію, торгівлю, систему постачання...

Закінчення буде.

Д-р Юліян Мовчан

УКРАЇНА — ОЧИМА ТУРИСТА

II.

Звичайно, моєї рідної хати там вже давно не було: в тридцятих роках одночасно з ліквідацією (знищенням) мого батька, як куркуля, було по-варварському знищено також і нашу хату. Аби якось вижити з малими дітьми, наша мати вимушена була за допомогою декого з добрих сусідів поблизу викопати землянку і там животіти аж до часу втечі совєтських військ на схід. (Мене в той час в селі вже не було: аби мене не вивезли на знищення десь на Сибір чи північ, 1930 року, будучи тоді ще неповнолітнім, я втік до Харкова). Подібне можна сказати тепер також про багато інших сіл в Україні.

Але повернемося знову до Києва. Як доказ національно-державного пробудження в Україні, звертає увагу відвідувача все в більшій кількості поява української символіки в столиці. Жовто-блакитні (чи синьо-жовті, як хто хоче) кольори можна тепер там бачити срізь: і на фронтових вікнах наших автобусів, і як більшого або меншого розміру прапорці в руках дітей, і як великі прапори під час різних демонстрацій чи зборів українців. Повіває синьо-жовтий прапор також на будинку Київської ради народних депутатів на Хрещатику. Справа в тому, що московські холуї — партократи, спочатку вивісили над будинком Київської ради лише офіційний совєтський „державний" червоно-синій прапор УССР, сподіваючись, що українські патріоти з цим погодяться. Але так не сталося: українці рішуче запротестували проти такої нахабної іґнорації української національної символіки і тому від 24-го липня ц.р. по лівому боці Київської ради повіває також жовто-блакитний український державний прапор. Таким чином, після тривалих дебатів, київська рада народних депутатів ухвалила рішення про вільне використання на території міста української національної символіки — жовто-блакитного прапора, герба-тризуба, як також гимну „Ще не вмерла Україна".

Прицьому не можна не відмітити такого характерного факту. Як ми зазначили, перед будинком Київської ради тепер повіває два прапори: ліворуч — націоанльний український жовто-блакитний, а праворуч — совєтський червоно-синій. І ось, в той час, коли кожного вечора, як тільки дозволяє погода, біля жовто-блакитного прапора збирається багато людей аби зустрітися між собою або продебатувати загальні справи чи покласти свіжі квіти біля прапора — в той же час біля совєтського офіційного — червоно-синього, як ми особисто могли переконатися, нема буквально жодної особи! Вже це одно вказує по чиєму боці стоїть і чого прагне український народ.

Якщо йдеться про місця, де кияни збираються аби вільно й відверто продискутувати актуальні питання, то такими у Києві крім згаданого жовто-блакитного прапора біля Київської міської ради є також інші місця. Одним з найулюбленіших з них є майдан, який прилягає до Хрещатика і який міститься напроти готелю „Москва". Кожного дня у вечірніх годинах прибувають туди сотні киян і до пізньої ночі під відкритим небом вже вільно, без страху говорять про все і про всіх. І, зокрема, і особливо — про цілковите банкрутство комуністичної системи, яка довела імперію до тотального економічного банкрутства. Ще кілька років тому щось подібне було б не до подумання в Києві.

Львів

І так, після майже півсторіччя — ми знову у Львові! У нашому славному княжому Львові, якому в силу відомих історичних обставин знову судила доля стати в проводі нового українського національного відродження.

Протилежно до всіх інших міст України, Львів, якщо йде мова про його конструктивно-архітектурну особливість, визначається своєю незвичайною масивністю будов, міських валів і майже всього, що ми тут бачимо. Майже кожен будинок, нібито був побудований так, щоб він тут стояв не десятки чи навіть сотні, але тисячі років...

Якщо йдеться про „мовну проблему" міста, то вона вже не така, яка була 50 років тому. Бо в той час, коли півстоліття тому на вулиці можна було чути українську та польську мови, тепер польської тут не чути, хоч на її місце прийшла не в меншій мірі чужа — російська мова. 20 відс. тих, що розмовляють цією мовою між собою, і хто нею послуговується — кожен знає: не місцеве українське населення, а непрошені „гості" з півночі, які з наказу московського „старшого брата" прибули сюди аби також західні землі України якнайскорше „перемолоти" в „общеросійському котьолку". Що такі „перемелення" було зловмисною метою окупанта, свідчать також численні перейменування вулиць Львова. Ось вони: Ґорького (того самого, що рішуче забороняв перекладати його твори українською мовою), Комсомольська, Жовтнева, Леніна (а також Проспект за його іменем — найголовніша маґістраль міста), Бєлінського (того самого, російського шовініста, який не визнавав української мови.

Суворова, ката народів — першого комісара ҐПУ Дзержинського, Ватуніна, Радянська і багато-багато інших, які всі тут годі перерахувати. І все це імена тих чужих людей, які не тільки ніколи і нічого на мали спільного з Україною а Львовом — зокрема, але навіть були явно ворожими для всього, що зветься українським. Правда, нова управа міста, головою якої, є д-р Богдан Котик, поступово повертає вулицям їх попередні назви. Наприклад, замість вулиці Леніна, тепер їй знову повернено стару але всім відому назву — вул. Пекарська.

Подібно, як ми бачили у Києві, тут так само в центрі міста часто (переважно вечірніми годинами) збираються маси народу з синьо-жовтими прапорами та тризубами, де відверто й гостро критикують тих, хто довів країну до такого стану, в якому вона тепер перебуває. Найулюбленішим місцем для таких зібрань є всім відома широчезна алея, яка тепер має назву проспект Леніна (за Польщі — вул. Леґіонів), яка тягнеться від оперного театру на схід аж десь до відомої колись Академічної та Зеленої вулиць. Зокрема, багато людей тут скупчується навколо місця, де має бути побудований пам'ятник Тарасові Шевченкові. (На жаль, побудова і досі зволікається: окупаційна влада настоювала, аби пам'ятник було споруджено не в центрі міста, а десь за містом).

Закінчення буде.

ФОРУМ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

18-21-го серпня Об'єднання Українців у Польщі при матеріяльній допомозі Президії СКВУ організувало 1-ий Форум української діяспори, тобто конференцію представників різних країн українського поселення. В конференції, яка відбулася в приміщенні новозбудованого українського інтернату в Білому Борі, взяли участь представники організованих українських громад з Чехо-Словаччини, Румунії, Югославії, Великобританії, КОУГЦУ, Польщі, а найбільше з України, на чолі з головою Народного Руху України Іваном Драчем.

Форум почався в суботу, 18-го серпня, зустріччю представників України і діяспори з політично-науковим світом Польщі у великій залі польського парляменту у Варшаві. Тут першим виступив голова Об'єднання Українців Польщі д-р Юрій Рейт, який привітав зібраних і подякував представникам польського уряду за можливість влаштування такої зустрічі. Відтак з коротким словом виступили президент СКВУ Юрій Шимко, голова Народного Руху України Іван Драч та посол до польського сойму д-р Володимир Мокрий. З рамени поляків говорив президент сойму Вельовєйський та голова Комітету національних меншостей Яцек Куронь. Зміст усіх виступів можна коротко схарактеризувати, як намагання знайти спільну мову й порозуміння між польським і українським народом для майбутньої співпраці у відбудові польської і української держав.

В неділю, 19-го серпня, о год. 8:30 всі учасники Форуму виїхали автобусами до Білого Бору. Група учнів-українців Білоборської школи дала концерт-вечірку рецитацій і деклямацій патріотичних українських поезій Івана Драча, Дмитра Павличка, Ліни Костенко, а також уривків з промов на Установчому З'їзді НР України у вересні минулого року О. Гончара, В. Яворівського, І. Драча та інших. За солідно підготовану імпрезу подяку і признання зложив генеральний секретар СКВУ д-р Василь Верига, бо президент Ю. Шимко і голова НРУ І. Драч виїхали на зустріч з українською громадою в Шеціні.

На другий день, 20-го серпня, о 9 год. ранку почалася пленарна сесія 1-ого Форуму української діяспори. Президія Форуму складалася з голови Михайла Гориня, Оксани Соколик від СФУЖО, д-ра Василя Вериги, генерального секретаря СКВУ, та д-ра Юрія Рейта, голови Об'єднання Українців Польщі, господаря Форуму. Іван Драч та Юрій Шимко були почесними членами президії. Привіт від Об'єднання Українців Польщі зложив його голова д-р Ю. Рейт, президент СКВУ Ю. Шимко і голова Народного Руху України Іван Драч, а Михайло Горинь виголосив доповідь про ,,Специфіку українського відродження на тлі змін у східньоевропейських країнах". Доповідач підкреслив, що коли процес шестидесятників базувався на марксистсько-ленінських догмаг, то сьогоднішній процес пішов далі й Україна стала на шлях національно-державного відродження. Цей рух перетворився в потужну хвилю відродження українського народу, яка переможно йде вперед. Але, беручи до уваги той факт, що в Україні політична ситуація зовсім інша, як у сусідніх Польщі, Румунії й Чехо-Словаччині, та що в Україні кожний четвертий говорить чужою мовою — політика Народного Руху України мусить бути більш гнучкою, щоб прихилити, а не антагонізувати не зовсім прихильні елементи до української державности. Другим промовцем був економіст Пилипчук з України, який говорив про економічні процеси. Підкресливши, що політика є похідною від економіки, він ствердив, що територія української РСР становить тільки 2,8 відс. цілого СССР, а економічний потенціял — 25 відс. Але уряд УССР розпоряджається тільки 7 відс. того потенціялу. В той же час територія України у 8 разів більше забруднена, ніж решта СССР.

На Україні знаходиться 40 відс. потенціялу атомної енергії, але уряд УРСР отримує тільки 5 відс. прибутків, решта іде до Москви.

Наша харчова продукція могла б повністю забезпечити потреби України, але тому що їх вивозиться поза межі республіки, в Україні бракує харчів.

Яку ж ролю може відіграти діяспора в економічній відбудові України? Перш за все створенням спільних підприємств, щоб підняти економіку, друге — це економічно-менажерською освітою та технологією.

Про ,,СКВУ як єднальний чинник української діяспори" говорив президент Ю. Шимко, який між іншим запропонував депутатам до українського парляменту, щоб вони конституційно оформили право на подвійне горожанство, щоб члени української діяспори могли також бути громадянами України. Про організаційну структуру й завдання СКВУ говорив генеральний секретар СКВУ д-р В. Верига. Після короткої дискусії над доповідями звітували представники українських громад у різних країнах. Мгр Омелян Коваль говорив про українців Бельгії й Західньої Европи, д-р Любомир Мазур — про українців у Великобританії, а Василь Капкал — про українців у Литві. Про незавидне становище українців у Румунії говорив д-р Іван Ковач, заступник голови Союзу Українців Румунії й редактор тижневника ,,Новий Вік".

Про українців у ЧСР звітував Микола Гиряк, голова Союзу Русинів Українців у Чехо-Словацькій Республіці. Він ствердив, що українська спільнота Пряшівщини є непогано матеріяльно забезпечена, бо має державою призначений бюджет 7 міл. чеських крон, має власне українське радіомовлення, тижневик ,,Нове Життя" і Музей української культури у Свиднику. На жаль, серед українського поселення Пряшівщини наступило роздвоєння на ,,русинів" і українців. Так зване русинство має свого ідеолога в особі проф. П. Магочі з Канади, який намагається творити нову ,,русинську" націю. Тому що ,,українство" совєтського типу, накинене урядовим декретом, нічого доброго не принесло крім страху і терпіння, а також ліквідації сотень українських шкіл на Пряшівщині, ідея ,,русинська" знаходить чимало прихильників серед українського населення.

За Союз Українців у Чехо-Словаччині звітував Богдан Зілинський, який заявив, що Рада Союзу намагається віднайти фонди Музею української визвольної боротьби у Празі, який зліквідовано за часів большевицької окупації Праги. Він одночасно поінформував, що за допомогою чеського Червоного Хреста Союзові вдалося спровадити на вакаційні молодечі табори 100 дітей з чорнобильської округи.

Представник Югославії д-р Юліян Тамаш поінформував, що 12-го травня ц. р. відбувся з'їзд Союзу русинів-українців Югославії, який покищо охопляє Войводину, Словінію і Загреб. Немає ще української організації в Боснії.

Союз русинів-українців Югославії видає бачванським діялектом тижневик ,,Руске слово", ,,журнал ,,Шветлость", два журнали для молоді й має свої радіопередачі з Нового Саду. У Вербасі є також радіопередачі на бачванському діялекті й українській мові. В Руському Керестурі (Бачка) є українська середня школа, а в Новому Саді, в університеті, — катедра української мови й літератури.

В Хорватії виходить журнал ,,Нова Думка" українською мовою, а частинно і бачванським діялектом, україномовні радіопересилання та місячні телевізійні передачі.

Негативно на розвитку нашої громади відбивалася заборона комунікуватися з

(Закінчення на стор. 4)

ТАНЦЮВАЛЬНИЙ ТАБІР НА СОЮЗІВЦІ ПЕРЕВЕРШИВ СЕБЕ

Вже сьомий рік на Союзівці проходять танцювальні курси під керівництвом Роми Прийми-Богачевської і вже сьомий раз учасники цих курсів, їх родичі і всі гості оселі стали свідками справжнього чуда — за короткий час, бо лише за два тижні, скомплікованих танців навчилися не тільки ті, хто вже вчився танцювати, але й ті, хто зробив свої перші кроки в цьому мистецтві.

Учасниками танцювального табору стали хлопці і дівчата віком від 7 до 24 років. Ті, що колись були тільки початкуючими, тепер стали інструкторами табору і може ті, хто почав щойно вчитися, вмайбутньому будуть підготовляти молодих. В такий спосіб йде виховання щораз то нових поколінь танцюристів, які продовжують розвивати українське танцювальне мистецтво в нашій діяспорі. Продовж семи років на ці курси приїжджали українці з Америки, Канади, Бразилії, Франції і навіть з далекої Австралії, що свідчить про їх популярність. Родичі з задоволенням довіряють таборові своїх дітей, бо свідомі того, що такий табір їх дітям дає.

А дає він справді багато. Це і корисні вакації на свіжому повітрі серед чудової природи, і гарні умови, діти привчаються до праці і дисципліни і вчаться співжити між собою, мають можливість придбати нових друзів серед українців і таким чином не тільки з дитинства затримувати і плекати в собі український дух, але й стоваришувавшись між собою, в майбутньому творити нові покоління української громади.

Діти вчилися клясичного балету і характерних танців, а також українських народних танців з різних частин України. Р. Прийма-Богачевська вчила розрізняти правильні реґіональні танці і музику до них. Також мисткиня орієнтувала танцюристів на клясичну музику і для того, щоб вони могли правильно відчути клясичний стиль, то їм були демонстровані твори клясичних композиторів. В цьому їй допомагала Аделіна Кривошеїна, піяністка з Києва, музик високого професійного рівня. Отже діти скористали з табору під багатьма оглядами і духово збагатились.

Прийма-Богачевська разом з інструкторами Борисом Богачевським і Олесею Бук відносно можливостей і знання дітей до кожного підбирали танці, щоби кожний міг себе проявити. Інструктор Б. Богачевський виявив хореографічний талант і уложив два танці — ,,Польку" і ,,Танець ляльок", а О. Бук давала дівчаткам такий приклад своїм виконанням, що кожна з них хотіла її наслідувати. Решта інструкторів також вкладали всі свої вміння і талант в це навчання і цілком посвячувалися молодшим дітям, які особливо потребували помочі.

Всі були вдячні мисткині за провадження табору, подивляли її відданість своїй справі і працездатність. Помимо того, що Р. Прийма-Богачевська є чудовим фахівцем, висококультурною і приємною людиною, вона ще й виконує велику патріотично-суспільну місію — виводить український танець на професійний рівень, щоби українські танцювальні групи могли конкурувати з групами інших національностей на міжнародному рівні. Це дає можливість іти з вимогами часу і пропаґувати українське мистецтво на професійній базі. На багатьох фестивалях, де брали участь танцювальні групи під керівництвом мисткині, український танець брав перше місце, бо його краса перемагала. В цьому справжня заслуга Р. Прийми-Богачевської і за то їй належиться велика шана і подяка.

Праця над вивченням танців увінчалася чудовим концертом, який пройшов по закінченні табору на Союзівку в залі ,,Веселки". Це була одна з найкращих програм сезону. Вона складалася з двох частин: в першій частині був виконаний уривок з балету Деліба ,,Копелія" — керівник курсів хотіла направити учасників на клясичну музику і об'єднати в першому номері всіх танцюристів. В другій частині програми були представлені українські народні танці у виконанні різних груп. Концерт закінчено ,,Гопаком", настрії якого особливо підкреслив урочистість програми. Танцювали з великим захопленням і відчуттям, сцена переливалася блисками, барвами оригінальних строїв в такт музики, очі всіх глядачів світилися радістю і очевидно було, що й діти, і їх родичі запам'ятають цей день назавжди.

Галина Колесса

Фрагменти з концерту-попису таборовиків на Союзівці (фото Роман Івасівка)

Заслужені оплески для маестро Роми Прийми-Богачевської.

СИМВОЛІКА ОБКЛАДИНКИ

Д-р Михайло Лоза у своїй цінній інтерпретації повісти Р. Володимира ,,Манівцями" (стаття ,,Про найновіший твір Р. Володимира", ,,Свобода", чч. 169, 170, з 5-го й 6-го вересня) пробує розгадати символіку рисунку на обкладинці книжки. Насправді ж символіка зображення заключається в тому: дійова особа розповіді з сучасного побуту в Америці змагає до омріяної життєвої веселки, проте зударюється на шляху своїх зусиль із погрозливим кістяком дерева твердої дійсности. Р. Кухар

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в суботу, 15-го вересня 1990 р. після тяжкої і тривалої недуги на 74-му році життя відійшов у Вічність

бл. п.

ТЕОДОР ВАСЮТА

ПАНАХИДА у вівторок, 18-го вересня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Humiston Кергонксон, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 19-го вересня о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві св. Трійці в Кергонксоні, Н. Й., відтак на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґ, Н. Й.

У глибокому смутку:

братанка — ІРИНА РАДИК
брати —
РОМАН з Родиною на Україні
ІВАН з Родиною в Польщі
кузинки —
МАРІЯ НАКОНЕЧНА
СТЕФАНІЯ КАШУБА

Замість квітів просимо складати пожертви на Фонд Допомоги Жертвам Чорнобиля

Хай чужа земля буде Йому легкою!

Ювілейний з'їзд ОДВУ

У мальовничій місцевості Лігайтон, Па., на оселі ім. Олега Ольжича 1-3-го вересня відбувся ювілейний, 40-ий з'їзд Організації Державного Відродження України (ОДВУ).

З'їзд відкрив коротким словом голова Центральної управи ОДВУ проф. д-р Михайло Пап. Він пригадав присутнім про первопочин патріотичної еміґрованої та тут народженої української громади в 1929-1931 роках, коли засновано ОДВУ, а згодом Український Золотий Хрест (Український Червоний Хрест в початках) та організацію Молодь ОДВУ, що пізніше прийняла назву Молоді Українські Націоналісти (МУН).

Президію з'їзду вибрано в складі: д-р Богдан Шебунчак — предсідник, Василь Нагірняк — заступник, Михайло Середович і Володимир Ревюк — секретарі. До почесної президії запрошено колишнього довголітнього голову ЦУ ОДВУ проф. д-ра Богдана Гнатюка та голову ІСНО, редактора журналу „Самостійна Україна" Павла Дорожинського.

Після ухвалення програми з'їзду вибрано такі комісії: Номінаційна в складі проф. Богдана Гнатюка, проф. Наталії Пазуняк, д-ра Богдана Шебунчака, а далі делегати від окремих Відділів ОДВУ — М. Середович, І. Дзюба, Ю. Юринець, В. Марущак, Я. Жмуркевич, А. Ґелетканич, М. Петрівський та М. Хомин.

Резолюційно-пресова в складі: проф. М. Пап, проф. Н. Пазуняк та В. Нагірняк. Господарсько-фінансова в складі: Я. Жмуркевич, В. Яців, М. Яшко, М. Хомин та О. Грабик.

Призначена Центральною Управою Мандатно-верифікаційна комісія, очолена Миколою Кавкою, перебрала на себе відповідальність перегляду протоколу з попереднього, 39-го з'їзду. Водночас Комісія ствердила повноправність з'їзду за статутом на підставі зголошених умандатованих делеґатів від кількости Відділів ОДВУ.

Проф. д-р Михайло Пап звітував про многогранну діяльність Центральної Управи, про його особисті відвідини осередків з Відділами ОДВУ; не завжди зумів задоволити вимоги частіших контактів з огляду на стан здоров'я. Він сказав, що вдячний почесному голові ЦУ д-рові Б. Шебунчакові за його невтомну працю на пості діючого голови та всім іншим членам Центральної управи за їх невтомну працю.

Заступники голови ЦУ Михайло Середович та Володимир Зуляк звітували про співпрацю з іншими членами ЦУ в різних ділянках праці. Інж. Зуляк також звітував про старання підкріпити стан оселі ім. О. Ольжича, зокрема вияснював продаж невикористаної частини посілости оселі. Опісля звітували інші члени ЦУ — секретар, фін. секретар Микола Кавка; Володимир Яців; адміністратор оселі ім. О. Ольжича Степан Селешко; референт зв'язків Михайло Нич. Делегати з Чикаго Микола Яшко та Василь Нагірняк інформували з'їзд про діяльність видавничої спілки в Чикаго. Звіти Центральної управи доповнив д-р Богдан Шебунчак, почесний голова ЦУ ОДВУ, що виконував функцію екзекутивного голови ЦУ та проводив працю в час неприсутности голови і репрезентував ОДВУ в УАКРаді.

Контрольна Комісія, до складу якої входили М. Хомин, І. Дзюба та М. Петрівський, провела контролю діяльности й скарбниці ЦУ. Звітував М. Хомин, який заявив, що всі книги, прилоги тощо, були відповідно і бездоганно ведені. Він вже вніс постанову про уділення абсолюторії уступаючій Центральній управі.

В дискусії виступали делеґати й гості, між ними: П. Яремчук, М. Яшко, Ю. Юринець, А. Ґелетканич, В. Зуляк, М. Середович, д-р Б. Гнатюк, д-р Ю. Солтис, В. Нагірняк та інші. Значна частина дискусії була присвячена проблемам оселі ім. О. Ольжича, журналу „Самостійна Україна" та іншим ділянкам праці ЦУ. Особливо порушено вимоги інтенсивної діяльности в усіх ділянках життя ОДВУ в напрямі допомоги змаганням державного відродження в Україні, а також інші питання, такі, як співдія з братніми організаціями, особливо з УЗХ, оживлення наукової діяльности „Зарево", співпраця з УАКРадою та іншими надрядними громадськими установами; відзначено безкорисну і віддану працю членів Центральної управи та доповнено програму дальшої праці ОДВУ свіжими концепціями і пропозиціями. Вичерпні відповіді-пояснення й обґрунтовання концепцій дальшої діяльности подавали члени ЦУ — д-р М. Пап, д-р Б. Шебунчак, В. Яців, С. Селешко, М. Кавка та інші.

На внесок мандатно-верифікаційної комісії прийнято протокол з попереднього з'їзду без змін. Реєстрація делеґатів і членів ЦУ виявила 38 умандатованих делеґатів та низку гостей. Після цього проголосовано внесену постанову Контрольною комісією про уділення абсолюторії Центральній управі 1988-1990 рр. одноголосно.

Після полуденку інж. Я. Жмуркевич звітував про працю господарсько-фінансової комісії. Постановлено віддати 10,000 долярів на ціль визвольних сил сучасної України. Цю постанову прийнято гучними оваціями. Д-р Михайло Пап, відчитав проєкт резолюцій 40-го ювілейного з'їзду ОДВУ. Резолюції прийнято з незначними додатками присутніх делеґатів і гостей. Опісля голова ІСНО Павло Дорожинський привітав з'їзд від Президії ІСНО (осідок в Торонто, Канада). Він підкреслив потребу дальшої наполегливої допомоги визвольним силам сучасної України, особливо там, де такої допомоги найбільш потрібно — потерпілим, довголітнім в'язням концтаборів та національно свідомій молоді. „Допомогу цим патріотам, — заявив голова ІСНО, — будемо реалізувати, як в минулому — своїми власними, а не чужими силами".

На пропозицію Номінаційної Комісії вибрано такий склад Центрального проводу ОДВУ: Центральна управа — голова д-р Юрій Солтис, перший заступник голови інж. Я. Жмуркевич, другий заступник голови д-р Володимир Федуняк, секретар Володимир Яців, англомовний секретар Ол. Процюк, скарбник Роман Ґелетканич, орг. реф. Василь Нагірняк, сусп. гром. реф. інж. Михайло Нич, пресовий реф. д-р Наталія Пазуняк, культ. освіт. реф. Микола Кавка, реф. молоді — Юрій Стецина, госп. реф. — Орест Грабик, управитель оселі ім. О. Ольжича Степан Селешко, вільні члени: Євген Луців, Ярко Белендюк, Богдан Капустянський, Антохій Рубель. Контрольна комісія: голова — проф. д-р Пап, члени — Микола Яшко, Омелян Суховерський, Іван Дзюба, Михайло Хомин та І. Яремчук.

Д-р Юрій Солтис висловив подяку з'їздові за довір'я та коротким словом накреслив плян діяльности системи ОДВУ.

Голова Головної управи Українського Золотого Хреста Наталія Іванів привітала з'їзд та обраний провід ОДВУ і побажала дальших успіхів в діяльності і співпраці з УЗХ, що відбував тут же, на оселі, свою річну конференцію. Зворушливий апель молодих подруг Уляни Процюк та Марти Рубель, провідниць дитячих таборів на оселі, про моральну й матеріяльну допомогу їх програмі й старанням відбудувати приміщення таборів зворушив усіх присутніх.

Опісля д-р Б. Шебунчак відчитав листа від голови Проводу Українських Націоналістів з привітом і побажанням успішної пожвавленої праці в час, коли непокорена Україна змагається за свої державницькі права.

Після привітів від окремих відділів ОДВУ д-р Шебунчак закрив офіційну частину з'їзду.

В неділю, 2-го вересня, учасники з'їзду та численні гості взяли участь у Богослуженні, яке відслужив настоятель каплиці при оселі ім. О. Ольжича о. Богдан Левицький, а згодом, по полудні відбувся святковий обід.

При вщерть заповненій залі засіли до головного столу священики — о. митрат Ілярій Врублевський та о. Богдан Левицький, д-р Марія Квітковська — голова СФУЖО та заст. Президента СКВУ, Наталка Іванів — голова УЗХ, проф. д-р Михайло Пап — б. голова ЦУ ОДВУ, заст. голови уряду УНР в екзилі та президент Українсько-американської Асоціяції університетських професорів проф. д-р Богдан Гнатюк — почесний голова ЦУ ОДВУ, д-р Зенон Городиський голова КУППО та секретар уряду УНР в екзилі д-р Юрій Солтис — новообраний голова ЦУ ОДВУ та заст. голови УАКРади, Володимир Сохан — головний секретар УНС, і Павло Дорожинський — заступник голови ПУН та голова ІСНО. Д-р Богдан Шебунчак, почесний голова ЦУ ОДВУ провадив святковим обідом. Молитву провів о. Богдан Левицький. Згодом прибули почесні гості з України: Михайло Горинь — голова секретаріяту Руху з дочкою Оксаною. При вході на залю привітали гостей хлібом і сіллю д-р Богдан Шебунчак, д-р Марія Квітковська та Наталія Іванів.

Після обіду д-р Б. Шебунчак представив присутнім почесних гостей, а також представників інших організацій, присутніх на залі, та відчитав письмові привіти від Патріярха УАПЦ Мстислава, Митрополита УКЦ Стефана, Президента УНР в екзилі Миколи Плав'юка, Президії КУППО та згадав низку привітів від інших організацій, відділів ОДВУ та окремих осіб.

В короткій мистецькій програмі виступали Валентина Новаківська з Ужгороду, що відіграла на скрипці композиції Чайковського і Паґаніні, та мисткиня слова Володимира Кавка, що деклямувала поему про Київ.

Присутні мали рідкісну нагоду послухати гостя з України Михайла Гориня. Доповідь голови Секретаріяту Руху, члена проводу Української республіканської партії, депутата Верховної Ради України цілком заабсорбувала увагу учасників. Перед їх очима перебігали образи відродження української духовости, української мови і символіки, економічного, культурного й політичного усамостійнення, але далі під контролею Компартії України. Це не були обсервації песимістично настроєного обивателя сучасної України, а погляди заслуженого політика державника, що передбачає чимало тернин на шляху до остаточної мети. Виступ Михайла Гориня був тим сподіваним зворушливим завершенням знаменного ювілейного з'їзду.

Новообраний Голова ЦУ д-р Юрій Солтис виголосив програмну доповідь. Замість трафаретної емоційної промови з десятками заповідей й обітниць присутні почули спокійну, зрівноважену доповідь про заповнення прогалин й унапрямлення курсу системи ОДВУ людини, що не позбулася ідеалістичних прикмет та яка свідома обмежень в житті еміґраційного суспільства. А понад усе, він не боїться суперечностей, коли такі виникають у процесі утвердження нового.

Святкову зустріч закінчено відспіванням національного гимну. Вечір цього ж дня та третій день були призначені для з'їзду Українського Визвольного Фонду та спільному засіданні Центральних управ ОДВУ.

Василь Нагірняк

ФОРУМ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

Закінчення зі стор. 3

українськими громадами в інших країнах. Політичні зміни в Східній Европі і Юґославії повинні б позитивно вплинути на розвиток нашої громади.

За Об'єднання Українців Польщі звітував Степан Заброварний, який подав короткий історичний нарис українського поселення в Польщі від закінчення Другої світової війни. Він згадав про злощасну акцію „Вісла" і концтабір Явожно, та перших 10 років примусової мавчанки й заборону організаційно-культурного життя. Щойно в 1956 р. прийшов дозвіл на організацію Українського Суспільно-Культурного Товариства та й то підпорядкованого Міністерству внутрішніх справ.

Розпорошення українського населення після відомої акції „Вісла" дуже ослаблювало контакти з нашими осередками й неґативно відбивався брак зв'язків з українським материком з одного боку та з українською діяспорою з другого.

Скільки ж фактично живе українців у Польщі — важко сказати. Повинно б бути не менш як 488,000 на теренах, прилучених до Польщі, але багато з них, щоб уникнути переслідувань, а зокрема своїх дітей, затаїли свою національність.

Переорганізоване УСКТ в Об'єднання Українців в Польщі має за завдання об'єднати всіх українців незалежно від політичних поглядів чи віровизнання.

Д-р Володимир Мокрий, посол до польського парляменту, говорив на тему „Концепція політики держав по відношенню до національних меншостей на прикладі української меншости в Польщі".

Дуже цікаву й інформативну доповідь про організацію жіноцтва в світі дала Оксана Соколик, а пані Чорновіл — про новоорганізований Союз Українок в Україні. Вона звернула окрему увагу на чорнобильську катастрофу, яка має жахливі наслідки на жінці-матері й на дітях.

В рамках дискусії виступив Вячеслав Чорновіл, який недвозначно заявив що Україні не треба допомоги-милостині, але співпраці з діяспорою. З уваги на те він запропонував створити при СКВУ Фонд України, який об'єднував би й координував усю допомогову акцію діяспори Україні.

Він заторкнув також і церковне питання, заявляючи, що на тому відтинку ситуація є загрозлива. Ми радіємо відродженням УАПЦ, але там не все гаразд, бо там прийшли не найкращі люди з Російської Православної Церкви і власне вони створюють проблеми в Галичині.

Відповідаючи на поставлені раніше запити, чому в Декларації про суверенність України дозволяється на подвійне громадянство, Чорновіл сказав: „Цей параграф дискутувався на Верховній Раді два дні й ми стояли перед дилемою усунути його взагалі або піти на компроміс і допустити подвійне громадянство. Не вільно забувати, що Верховна Рада України все ще опанована комуністами й демократичний бльок не має вирішального голосу".

По обіді відбувалися наради окремих секцій форуму: економічної, наукової, жіночої, пресової, які опрацювали резолюції в своїх ділянках й передавали загальній Резолюційній комісії, до якої ввійшли Мирослав Вербовий, Богдан Нагайло, Олесь Шевченко, Василь Базів і Василь Веринга.

Увечорі того самого дня в приміщенні місцевого кіна відбувся концерт модерної музики групи „Гроно" з України.

В цей же сам час Президент СКВУ Юрій Шимко та Голова НРУ Іван Драч виїхали до Кошаліна на зустріч з українською громадою міста й околиці.

На другий день до полудня далі працювали окремі комісії.

Професор В. Маркусь з Чикаґо розповів про працю над енциклопедією української діяспори, підкреслюючи її важливість для українського організованого життя. Одночасно він, сам родом з Закарпаття, підкреслив шкідливість т. зв. „русинства", а зокрема його сепаратизму, яке шкодить українському відродженню з одного боку й дезінформує, баламутить людей, які самі не знають хто вони є.

Іван Драч, обговорюючи політичну ситуацію в Україні, підкреслив важливість виходу шахтарів Донбасу на політичну арену з вимогою української незалежної держави.

Юрій Шимко звернув увагу, що українська діяспора — це не тільки західній т. зв. капіталістичний світ, але також українці поза межами України, в кордонах СССР, про потреби яких також треба було б подумати. Це, в першу чергу, обов'язок Т-ва Україна, яке в минулому бачило і паплюжило українську спільноту у вільному світі, але не бачило далеко більшої зовсім занедбаної української діяспори в СССР.

На це відповідь дав Володимир Бровченко (Київ, Т-во „Україна") кажучи: „Ви знаєте, яким було наше Товариство „Україна" колись давно і в недавному минулому. Але ми хочемо той стан, ті відносини змінити. Можливо доведеться змінити не тільки назву тижневика „Вісті з України", але і назву Т-ва „Україна". Можливо в жовтні буде засідання ради товариства, де ці справи будуть порушені. Ми не можемо брати на себе відповідальности за минуле Т-ва „Україна" й органу „Вісті з України" та „News from Ukraine", бо не ми видавали їх. Нині ситуація інша і як ви мали змогу побачити останньо, „Вісті з України" йдуть в парі з Рухом. В лютому або в березні відбудуться загальні збори товариства й, можливо, що тоді зміниться склад управи, а може і назва товариства і його тижневиків так як змінився їх зміст у користь нашої знедоленої України".

Ігор Мельник пригадав Бровченкові, що поза Україною в СССР є мільйони українців, з чого в самій РСФСР понад 4 мільйони. Д-р Мокрий підкреслив, що понад 1 мільйон українців живе в Казахстані, де немає жодної української школи, немає українського часопису. В самій Мордовії є коло 600,000 українців.

Д-р Мушинка з'ясував справу русинства на Пряшівщині, де живуть українці на своїх споконвічних землях. По війні багато з них далося намовити на виїзд до СССР, але переконавшись, як дійсно той „рай на землі" виглядає, вони хотіли повернутися назад. Але їм, як українцям, не дозволяли, щойно коли вони заявили, що вони словаки, тоді їм дозволили повернутись до Чехо-Словаччини. І вони вже себе зарахували до словаків, щоб не мати більше неприємностей.

Дискутанти з України звернули увагу, що політичні партії з діяспори приносять в Україну свої старі спори, які шкідливо впливають на суспільство в Україні й замість єдности вони ширять роздор.

Представникам Т-ва „Україна" звернено увагу на те, що не тільки в Росії, але і в Білорусії є коло мільйона українців поселених в Берестейщині й Пінщині, де в міжвоєнні роки було 70 українських шкіл.

Совєтський уряд прилучив ті терени не слушно до Білорусії й сьогодні там немає ані одної української школи. На це повинні звернути увагу депутати Верховної Ради України як і Т-во „Україна", завданням якого є опікуватися українцями „за рубежем".

Під кінець конференції голови секцій, економічної, наукової, жіночої і пресово-інформаційної зачитали звіти зі своїх нарад. На базі тих звітів резолюційна комісія приготовила відповідні резолюції, підкреслюючи важливість масової інформації у формуванні публичної світової опінії. Форум схвалив діяльність тих секцій.

По успішному закінченні нарад ОУП влаштувало гарне прийняття-вечерю, на якому можна було у свобідній атмосфері персонально запізнатися з учасниками форуму й погуторити на бажані теми.

Аналізуючи перебіг цілого форуму, доводиться ствердити, що це була цікава й гідна уваги імпреза. Це перша того роду конференція, де спільно виступали українці з-за залізної заслони і від західніх країн. На жаль, українська діяспора не дописала. Не було представників не тільки заморських країн, тобто з Північної і Південної Америки й Австралії, які звітували б за діяльність країн, але навіть і з Західньої Европи, як Німеччина тощо. Тільки СУБ з Великобританії та Бельгії були зарепрезентовані на Форумі. Можна це частинно оправдати коротким часом, коли йдеться про заморські краї, бо звідти можна приїжджати тільки літаками, але з Західньої Европи можна було приїхати потягом або автом, як це зробили делеґати з Юґославії.

Василь Веринга

Два концерти...

(Закінчення зі стор. 2)

ної напруги й глибини, він вислів болю людини, що знаходить себе оточеною пропастями з усіх сторін. Тільки в фіналі пробивається деякий промінь світла. Твір такої ваги ставить великі вимоги до культури гри. Квартет ім. М. Леонтовича, який поставив такий шедевр як останнє слово свого подвійного концерту, сказав цим багато й про свою мистецьку якість.

Ми зазначили, що це був подвійний концерт. Думаємо, що це слушне: оба концерти відбулися в одному місці й на протязі одного тижня. Вони дають приблизний погляд на репертуар киян і дають теж змогу пізнати, куди йдуть їхні зусилля та що для них особливо дороге. Зачали вони перший концерт Гайдном, до якого, як відомо, вони мають особливо інтимне відношення. У програмах зарепрезентували теж твори пізніших часів і різних стилів, а закінчили другий концерт шедевром Моцарта. Тут видно, яка дорога їм клясика.

Успіх в американської публіки був повний. Квартет ім. М. Леонтовича виконує велику роботу для поширення українського імені.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 10

Пансіон ім. І. Франка Торонто	100.00
В. Марко, Торонто	50.00
Я. Опирюк, Кінґстон	40.00
Д-р І. Скрипух, Брентфорд	25.00
О. Тарнавський, Торонто	25.00
О. Ґаховська, Дірборн	20.00
С. Мацкевич, Чикаґо	20.00
Л. Рибіцька, Гантерсвілл	20.00
М. Цалин, Силвер Спрінґ	20.00
П. Кучкуда, Брік Тавн	15.00
Ю. А. Мусія, Етобікок	15.00
Ю. Микуляк, Вінніпеґ	12.00
О. Папіж, Дітройт	11.08
В. Біланич, Віндсор	10.00
П. Борисюк, Ветерсфілд	10.00
М. Гулей, Вестон	10.00
М. Дудар, Воррен	10.00
А. Заяць, Норрідж	10.00
М. Колос, Етобікок	10.00
О. Ленська, Ню Йорк	10.00
М. Максимович, Віндсор	10.00
С. Мудрик, Голливуд Біч	10.00
І. Мулькевич, Вестон	10.00
В. Погорецька, Юніондейл	10.00
О. Ромас, Ля Саль	8.00
В. Голуб, Мілвіл	5.00
о. Т. Глуханюк, Вестон	5.00
Л. Данило, Ню Гейвен	5.00
П. Дзюба, Рочестер	5.00
О. Левицька, Кошогокен	5.00
Г. Мартинів, Норт Порт	5.00
О. Ранівська, Віндсор	5.00
М. Семенець, Гат Спрінґс	5.00
М. Сухоцький, Вейн	5.00
М. Франко, Клівленд	5.00
І. Ценко, Філядельфія	4.42
Р. Возняк, Ст. Луїс	2.00
М. Гетман, Медіна	2.00
О. Метельський, Нортгемптон	2.00
А. Седлярчук, Баффало	2.00
Ф. Максимонько, Баррінґтон Гіллс	1.00

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ
ІВАНА ГЛОВАЦЬКОГО ЯКОВИЧА,
народженого 1919 р., Волинська область, Рожищенський р-н, с. Уляники, пошукує Поліщук Ольга Яківна, м. Луцьк, Пирогова 40 вул. Волинська обл.
Писати на адресу:
Mrs. Viera Skorochod
2 Barkalow Avenue
Freehold, N.J. 07728